

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 364/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť S. M., B., zastúpeného advokátkou JUDr. D. S., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach z 3. mája 2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 23/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. júna 2012 doručená sťažnosť S. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského

súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 23/2012-258 z 3. mája 2012. Sťažnosť bola 3. júla 2012 doplnená o splnomocnenie na zastupovanie kvalifikovaným právnym zástupcom.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ najprv vystupoval na základe žaloby M. K., N. (ďalej len „zamestnávateľka“), ako žalovaný v konaní pred Okresným súdom Košice – okolie vedenom pod sp. zn. 13 C 67/2005, ktorého predmetom bola náhrada škody spôsobená sťažovateľom zamestnávateľke pri plnení jeho pracovných povinností. Porušením dopravných predpisov spôsobil na území R. dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k poškodeniu jemu prideleného motorového vozidla, ktoré viedol. Poistovňa však uplatnenú škodu po odpočítaní spoluúčasti krátila o 90 %, pretože sťažovateľ mal pred jazdou požiť alkoholické nápoje.

Okresný súd Košice – okolie platobným rozkazom č. k. 13 C 67/2005-25 z 26. júna 2006 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť žalovanú sumu s príslušenstvom i náhradu trov konania. Platobný rozkaz bol doručený právnemu zástupcovi sťažovateľa, advokátovi Mgr. R. Š., K. (ďalej len „právny zástupca“ alebo „žalovaný“), ktorý proti platobnému rozkazu nepodal odpor, a tak tento nadobudol 28. júla 2006 právoplatnosť, čo následne viedlo aj k exekúcii na majetok sťažovateľa.

Sťažovateľ preto 11. mája 2007 podal na Okresnom súde Košice II (ďalej len „okresný súd“) proti právnemu zástupcovi žalobu, ktorou sa domáhal náhrady škody v sume 500 000 Sk a náhrady trov konania. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 14 C 58/2007. Uznesením č. k. 14 C 58/2007-167 z 5. októbra 2010 okresný súd na návrh sťažovateľa pripustil vstup zamestnávateľky ako žalovanej v 2. rade do konania. Tento návrh sťažovateľ odôvodnil tým, že zamestnávateľka v skoršom konaní na Okresnom súde Košice – okolie *„úmyselne uviedla nepravdivé skutočnosti, na základe ktorých bol vo veci vydaný platobný rozkaz a preto zodpovedá za náhradu spôsobenej škody“*. Podľa sťažovateľa zamestnávateľka *„disponovala originálom zápisnice o dopravnej nehode, vedela o tom, že alkoholické nápoje nepožil... Poistovni... predložila pozmenenú zápisnicu s nepravdivým údajom o zistenom množstve alkoholu 0,09 promile...“*.

Podaním zo 7. apríla 2011 vzal sťažovateľ návrh proti zamestnávateľke späť, pretože *„tá pred súdom vypovedala v rozpore so skutkovým stavom veci. Súdne konanie by sa tak neúmerne predlžovalo.“*. Zároveň navrhol konanie v tejto časti zastaviť. Zamestnávateľka s tým súhlasila. Okresný súd preto uznesením č. k. 14 C 58/2007-216 z 20. apríla 2011 konanie v predmetnej časti zastavil a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť zamestnávateľke trovy konania v sume 1 677,72 €. Výrok o povinnosti náhrady trov konania okresný súd založil na zistení, že *„za zastavenie konania procesne zodpovedá žalobca...“*. Vychádzal pritom z § 146 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

V odvolaní proti výroku o trovách konania uvedeného uznesenia okresného súdu sťažovateľ tvrdil, že zamestnávateľka v pôvodnom konaní Okresného súdu Košice – okolie *„súdu nepredložila riadne účtovné doklady, ale faktúru na sumu 531.586,16 vystavenú... spoločnosťou, kde je konateľkou. Napriek viac ako polmiliónovým nákladom vynaloženým na opravu vozidla, to bolo v krátkom čase vyradené z prevádzky.“*. Podľa sťažovateľa zamestnávateľka svoj uplatnený nárok v konaní sp. zn. 13 C 67/2005 *„opierala výlučne o taký listinný dôkaz, ktorý žiadnu ochranu zákona nemôže požívať, pretože v ňom uvedené zásadné údaje boli protiprávne pozmenené“*. Sťažovateľ bol preto toho názoru, že *„vyšší princíp spravodlivosti vyžaduje, aby súd dôsledne preskúmal či za týchto okolností žalovanej v 2. rade skutočne prislúcha náhrada trov právnych služieb... Je neprijateľné, aby osobe, ktorá vážne poškodila žalobcu na jeho právach v konaní pred súdom a súdnym exekútorom a spôsobila mu vážne materiálne straty tým, že súdu predložila nepravdivý listinný dôkaz... napokon ešte profitovala na žalobcovi tzv. titulom trov právnych služieb pri ochraňovaní neprávosti.“*

Krajský súd uznesením č. k. 5 Co 23/2012-258 z 3. mája 2012 napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil. Po skonštatovaní správnosti napadnutého uznesenia vo výroku o náhrade trov konania krajský súd zdôraznil potrebu *„prisvedčiť vyjadreniu žalovanej v 2. rade, že pri uplatňovaní nárokov pri vysporiadaní poškodeného vozidla, by bolo v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 Obč. zák., ak by nemala žalovaná v 2. rade právo*

na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené. Návrhom totiž disponuje žalobca a sám žalobca žiadal, aby súd pripustil, aby do konania na strane žalovaného vstúpila žalovaná v 2. rade a následne po rozsiahlom dokazovaní sám žalobca zobral návrh späť voči žalovanej v 2. rade. Preto on sám zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť voči žalovanej v 2. rade a musí uhradiť vzniknuté trovy. Nemôže preto súd prihliadnuť na dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanej v 2. rade.

Podľa ustálenej súdnej praxe zavinenie možno posudzovať len z procesného hľadiska, nie podľa hmotného práva. Potom by následne išlo o posúdenie dôvodnosti žaloby vo veci samej a navyše v konečnom dôsledku sa v tomto prípade neposudzovala zodpovednosť (zavinenie) žalovanej v 2. rade a ani v priebehu konania sa také jej zavinenie nepreukázalo, pričom odvolací súd zdôrazňuje, že konanie začalo ešte v r. 2007 (požitie alkoholu u žalobcu bolo preukázané).“.

V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ opätovne tvrdí, že „bolo povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť na oboch procesných stranách a definitívne ju vyriešiť v rámci právnej úpravy obsiahnutej v ustanovení § 146 ods. 2 O. s. p. A súd pritom mohol dôjsť aj k takému právnenému záveru, že sú splnené predpoklady na aplikáciu ustanovenia § 150 O. s. p. z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Osobitným zreteľom je tu skutočnosť, že žalobkyňa – zamestnávateľka sťažovateľa zavádzala súd nepravdivými údajmi o tom, že sťažovateľ požil alkoholické nápoje a na základe toho dosiahla značný majetkový prospech na úkor sťažovateľa. Sťažovateľ tak popri tom, že spláca žalobkyni na účet súdneho exekútora to čo v skutočnosti splácať nemal a to čo ona v skutočnosti dostať nemala, mal by jej ešte doplatiť na základe napadnutého súdneho rozhodnutia /de iure škodcovi/ ďalších 1.700.- € - čo sa už veľmi výrazne prieči samotným základom toho, na čom je spravodlivosť postavená, aj keď tu máme ust. § 146 O. s. p. o náhrade súdnych trov.

Sťažovateľ zastáva názor, že úvaha súdu v danej právnej veci pri rozhodovaní o náhrade trov súdneho konania mala smerovať k tomu, či ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa.“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosť na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co/23/2012 porušil základné právo S. M. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Co/23/2012 z 03. mája 2012 zrušuje a vracia vec tomuto súdu na ďalšie konanie.

3. S. M. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 € za dva úkony právnych služieb/ 127,16 € + 7,63 rež. nákl. t. j. 134,79 € /slovom: dvestošesťdesiatdeväť € 58 centov/.“

Sťažovateľ navrhol i odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom odmietnutia návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

2. Sťažovateľ zastáva názor o nespravodlivosti napadnutého uznesenia krajského súdu, pretože tento potvrdil povinnosť sťažovateľa uhradiť trovy konania zamestnávateľky, ktorá neoprávneným pozmeňovaním listinných dôkazov v inom konaní docielila, že sťažovateľ jej neoprávnenne musí nahradiť škodu spôsobenú pri dopravnej nehode.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu i z prvostupňového uznesenia okresného súdu vyplýva, že oba súdy sa zhodli v potrebe aplikácie § 146 ods. 2 prvej vety OSP na sťažovateľov prípad akcentujúc pritom procesný charakter zodpovednosti sťažovateľa za zastavenie konania v predmetnej časti.

Podľa § 146 ods. 2 OSP ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutia všeobecných

súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08).

3. Ústavný súd dospel k názoru o zjavnej neopodstatnenosti posudzovanej sťažnosti. Pre tento záver sú rozhodné tieto nesporné skutkové okolnosti:

- konanie pred Okresným súdom Košice – okolie (sp. zn. 13 C 67/2005), ktorého predmetom bol zamestnávateľkou uplatnený nárok na náhradu škody, bolo právoplatne ukončené záverom o danosti zodpovednosti sťažovateľa za škodu na motorovom vozidle;

- sťažovateľ využijúc svoje dispozičné oprávnenie podaním z 20. mája 2010 sám navrhol vstup zamestnávateľky do konania pred okresným súdom (sp. zn. 14 C 58/2007), v ktorom sa domáhal náhrady škody od svojho právneho zástupcu;

- sťažovateľ využijúc svoje dispozičné oprávnenie podaním zo 7. apríla 2011 sám vzal žalobu v časti smerujúcej proti zamestnávateľke späť a v tejto časti navrhol konanie zastaviť.

Z rekapitulovaného skutkového pozadia vyplýva, že k uloženiu povinnosti sťažovateľovi uhradiť zamestnávateľke náhradu trov konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 14 C 58/2007 viedli v prvom rade postupné procesno-právne úkony samotného sťažovateľa. Ide predovšetkým o dispozíciu predmetným konaním, ktorá mala relevantný vzťah k zamestnávateľke ako účastníčke tohto konania. Krajský súd v tejto súvislosti správne poukázal na fakt, že *„za zastavenie konania procesne zodpovedá žalobca, ktorý je dominus litis, keď podáva žalobu vo veci samej“*.

Okrem toho sa ústavný súd v plnej miere stotožňuje s poukazom krajského súdu na potrebu reštriktívneho hodnotenia zavinenia v procesnom práve, pretože v opačnom prípade by *„išlo o posúdenie dôvodnosti žaloby vo veci samej“*. Navyše, v čase rozhodovania okresného súdu o povinnosti sťažovateľa nahradiť trovy konania zamestnávateľke už bolo aj konanie vedené Okresným súdom Košice – okolie

pod sp. zn. 13 C 67/2005 právoplatne ukončené so záverom, že sťažovateľ je zodpovedný za škodu spôsobenú pri dopravnej nehode, a to v konkretizovanej sume. Okresný súd tak nemohol vziať do úvahy tvrdenia sťažovateľa o protiprávnom pozmeňovaní rozhodujúcich listinných dôkazov zamestnávateľkou v konaní sp. zn. 13 C 67/2005, pretože by tým materiálne druhýkrát hodnotil konkrétne dôkazy. Skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľa opomenul podať odpor proti platobnému rozkazu v konaní sp. zn. 13 C 67/2005, nie je pre posúdenie výroku o povinnosti sťažovateľa nahradiť trovy konania zamestnávateľke rozhodujúca, pretože za toto opomenutie nemôže niesť zodpovednosť zamestnávateľka, ale výlučne právny zástupca, čo sa aj prejavilo v konaní vedenom na základe žaloby sťažovateľa pred okresným súdom pod sp. zn. 14 C 58/2007.

Z uvedených dôvodov i sťažovateľov odkaz na potrebu posudzovania otázky náhrady trov konania vzniknutých zamestnávateľke v intenciách § 150 OSP nemožno akceptovať. Stabilná judikatúra všeobecných súdov sa zhoduje v názore, že aplikácia § 150 OSP prichádza do úvahy len vo výnimočných prípadoch (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. M Cdo 14/99). Už popísané skutkové pozadie sťažovateľovho prípadu však takúto výnimočnosť na prvý pohľad nesignalizuje. Jeho návrh na vstup zamestnávateľky do konania i následný návrh na zastavenie konania v časti smerujúcej proti zamestnávateľke boli výrazom slobodného využitia dispozičných procesných oprávnení, za ktoré musí niesť aj adekvátnu procesnú zodpovednosť.

Ústavný súd tak dospel k záveru, že potvrdzujúce napadnuté uznesenie krajského súdu bez akýchkoľvek pochybností nevykazuje známky extrémneho vybočenia z pravidiel posudzovania náhrady trov občiansko-právneho konania. Preto niet dôvodu na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ale pre nedostatok relevantnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho právom na spravodlivé súdne konanie je potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

4. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa viazanými na vyhovenie sťažnosti i jeho návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2012